

GUIA

EL CANVI CLIMÀTIC I LES SEUES REPERCUSSIONS EN LA CREACIÓ D'OCUPACIÓ

Esta publicació D'UGT-PV està finançada per l'Ajuntament de València en el marc del Pacte per a l'Ocupació de la ciutat de València

Any 2018

ÍNDEX

Presentació.....	4
Introducció.....	5
El canvi climàtic, una evidència científica.....	6
Impactes mediambientals i socioeconòmics del canvi climàtic.....	8
Cap a una economia baixa en carboni.....	10
Transició justa i Justícia climàtica.....	13
Ocupacions verdes i economia circular.....	16
Bibliografia.....	19
Recursos informatius sobre ocupació verda.....	20

PRESENTACIÓ

Esta guia pretén sensibilitzar i informar el conjunt de treballadores i treballadors de la Ciutat de València, tant sobre els efectes nocius del canvi climàtic en distints àmbits, com la salut, l'economia i l'ocupació, com sobre les polítiques que han de posar-se en marxa per a mitigar-ho i com estes poden afectar el sector productiu i convertir-se en una oportunitat de creixement econòmic, social i ambiental. Però hem d'actuar ara.

Per a UGT-PV, la transició cap a una Economia Verda constitueix un avantatge per al país, les seues comunitats autònomes i els seus municipis, en el sentit que pot incrementar la seua competitivitat i sostenibilitat. Esta transició pot, afavorir el creixement econòmic, el benestar a tots els nivells, fent insistència a escala local i, al mateix temps, enfortint la cohesió social i la integració.

A més, representa una gran oportunitat per al desenvolupament econòmic i per a la creació de nous jaciments d'ocupació sostenible, amb una menor dependència del consum de recursos no renovables i de la producció d'externalitats negatives, que pot tindre impactes significatius no sols a nivell econòmic i ambiental sinó també social.

Així, UGT estima en l'informe "Afrontar el canvi climàtic: reptes i oportunitats" de José Luis de la Cruz Leiva, que es podrien generar 400.000 llocs de treball a Espanya per a les pròximes dos dècades, si es compleixen tres objectius: reduir el 50% en les emissions de carboni, a través de l'ús de les energies renovables; aconseguir un 25% d'eficiència energètica en comparació amb la demanda d'energia primària del 2010 i aconseguir un 25% més d'eficiència quant a l'ús de recursos i materials. El compliment d'estos tres objectius implicaria una reducció inclús major de les emissions de carboni, podent arribar inclús al 70%.

Esta transició justa cap a l'economia baixa en carboni i l'economia circular transformarà profundament el mercat de treball, per tant, pot ser oportunitat per a la creació d'ocupació qualificada, digna i de qualitat associada a nous processos productius. Però estes ocupacions requereixen dotar de noves competències i habilitats als treballadors i treballadores. En este sentit, els governs s'han d'anticipar al canvi per mitjà de polítiques d'ocupació destinades a formar i capacitar a les persones treballadores en estes competències, i garantir una forta protecció social i el respecte de tots els drets humans i laborals. El diàleg social a tots els nivells és imprescindible per a assegurar una transició justa

Per a UGT-PV, propiciar el canvi a una economia baixa en carboni i verda representa una oportunitat per a viure en un planeta més sostenible i socialment just.

Ismael Sáez Vaquero
Secretari general UGT-PV

INTRODUCCIÓ

Per a UGT, la problemàtica mediambiental i el canvi climàtic és un repte que posa en perill la igualtat, els drets humans i la prosperitat i que requereix la implicació del sindicat en la consecució d'una transició justa on els treballadors i les treballadores puguin decidir sobre el futur.

Les accions contra el canvi climàtic no poden esperar. Els canvis climatològics repercutiran en tots els sectors productius. És necessari aconseguir la desvinculació del creixement econòmic i demogràfic de les emissions dels Gasos d'Efecte d'Hivernacle.

La zona mediterrània és una de les més vulnerables del planeta al canvi climàtic i el nostre país ha d'escometre la transició cap a un model de desenvolupament sostenible que genere ocupació de qualitat.

L'únic desenvolupament amb futur passa pel canvi en el model productiu actual i establir una economia baixa en carboni, on té cabuda l'economia verda i l'economia circular.

El moviment sindical a nivell internacional demandem una transició justa on l'acció climàtica no es duga a terme a costa dels drets dels treballadors i treballadores i que l'economia amb baixes emissions de carboni siga justa i inclusiva.

Una economia amb baixes emissions de carboni i sostenible, pot crear un gran nombre d'ocupacions verdes en molts sectors de l'economia i, de fet, pot convertir-se en un motor de desenvolupament

Tindre degudament en compte l'impacte sobre la vida dels treballadors i treballadores, els mitjans de vida, les comunitats i les famílies serà l'única manera de fer que es prenguen estes mesures i es duguen a terme.

EL CANVI CLIMÀTIC, UNA EVIDÈNCIA CIENTÍFICA

En l'actualitat, no té cap sentit negar que l'activitat humana està influïent en el canvi del clima, a causa de l'augment de temperatura i la concentració de gasos d'efecte d'hivernacle (GEI).

Les dades demostren que el nivell del mar s'ha elevat, els volums de neu i gel han disminuït i que l'atmosfera i l'oceà s'han calfat.

Segons indiquen els últims informes del Grup de treball Intergovernamental per al Canvi Climàtic (IPCC), des de la Revolució Industrial les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle han augmentat exponencialment, com a conseqüència l'atmosfera s'ha calfat 0,85°C des de 1880 sent en l'actualitat la temperatura de la terra la més elevada des de fa 12.000 anys.

Però l'Organització Meteorològica Mundial, dona una dada més elevada de la temperatura i afirma que en l'actualitat la temperatura mitjana global s'ha elevat en 1,1°C. I si no es limita l'augment de les temperatures mundials almenys a 2°C podria representar una amenaça per a la humanitat i causar danys irreversibles al medi ambient.

Els estudis sobre canvi climàtic que s'estan realitzant apunten que les majors conseqüències es produiran en el sud d'Europa i especialment a Espanya. Estes conseqüències inclouen pèrdues econòmiques, ecològiques i socials.

La Comunitat Valenciana i més específicament la Ciutat de València, limítrofs amb el mar Mediterrani, a més de veure's afectades per l'augment de temperatures i la disminució de les precipitacions, també poden ser susceptibles de patir fenòmens climàtics extrems com onades de calor, sequeres i l'augment del nivell del mar.

En el municipi de València, s'estima un augment de la temperatura mitjana de 0,03é per any i de 3, 1r per segle. Les projeccions assenyalen una dràstica disminució de les precipitacions anuals durant este segle. Esta disminució en precipitació és generalitzada en totes les estacions, encara que accentuada a l'estiu i tardor amb el que les sequeres seran més persistents i severes.

L'any 2011, segons dades de l'Agència Estatal de Meteorologia (AEMET), la temperatura mitjana d'Espanya va augmentar 1, 4t C per damunt del valor mitjà normal, sent la temperatura més alta de la que es tenen registres.

En zones del mar Mediterrani la temperatura s'ha incrementat fins en 0,5°C en les últimes dècades i en el Cantàbric fins en 0,35°C.

El més preocupant és que l'augment de temperatura a Espanya és un 50% més ràpid que en la resta d'Europa.

A nivell global es comproven molts altres canvis com les modificacions en els patrons de precipitació en la superfície terrestre, increment d'episodis de pluges torrencials, canvis en la salinitat de l'oceà i l'elevació mitjana mundial del nivell del mar.

En resum, les emissions de CO₂ derivades de l'activitat humana, fonamentalment per l'ús de combustibles fòssils, han provocat un augment de la temperatura mitjana mundial de 1,1°C. Si no posem els mitjans per a evitar que augmente la temperatura per damunt dels 2°C, les conseqüències ambientals, socials i econòmiques seran catastròfiques.

Factor CO₂ (2016). Pla d'Adaptació al Canvi Climàtic de València 2050

De la Cruz Leiva, Josep Lluís. Informe afrontar el canvi climàtic: Reptes i Oportunitats. 2017

IMPACTES MEDIAMBIENTALS I SOCIOECONÒMICS DEL CANVI CLIMÀTIC

Els canvis climatològics descrits amb anterioritat, repercutiran en tots els sectors productius. Els més evidents es produiran en les activitats agrícoles, ramaderes i en la silvicultura, atesa la seua relació directa amb la climatologia.

Però també es preveuen afeccions importants en les activitats industrials, inclosa la generació elèctrica i en el turisme.

Tots els estudis i projeccions realitzats per a analitzar les conseqüències de l'augment de temperatura mostren grans impactes tant al medi natural com als sistemes humans, alguns d'estos impactes ja estan ocorrent actualment.

Així, el primer impacte s'està produint sobre els ecosistemes i l'aigua dolça i està provocant la desaparició de biodiversitat (extinció massiva d'espècies) i de capital natural i la reducció de les masses d'aigua dolça.

El segon impacte s'aprecia en els enclavaments humans i en els sectors productius amb estrés tèrmic, precipitació extrema, inundacions continentals i costaneres, increment de la contaminació de l'aire, sequera i escassetat d'aigua.

Però un dels pitjors impactes del canvi climàtic és el que té sobre l'accés als aliments, l'ús d'estos i l'estabilitat dels seus preus, és a dir sobre la Seguretat Alimentària. La demanda d'aliments, l'augment de la població, unit a una reducció de la capacitat de cultiu i pesca plantejarà grans riscos per a la seguretat alimentària en totes les regions inclosa Europa i més acusadament a Espanya.

Estos riscos esmentats són per a l'escenari que es produísca un augment de la temperatura entorn dels 2°C. En l'actualitat este és el millor dels escenaris possibles però els riscos es veuran incrementats notablement en el cas que la temperatura mitjana global augmente 4°C o més per damunt dels nivells preindustrials amb conseqüències catastròfiques.

Amb este escenari i en els pròxims anys, el desenvolupament, hauria de canviar per a aconseguir la desvinculació del creixement econòmic i demogràfic de les emissions dels Gasos d'Efecte d'Hivernacle.

PRINCIPALS IMPACTES A EUROPA

Neu i gel, rius i llacs, inundacions i sequera	-Retrocés de les glaceres alpines, escandinaves i islandeses. -Augment de les fractures en els talussos de roca de la zona occidental dels Alps -Canvis en el moment en què ocorren les descàrregues i les inundacions extremes fluvials
Ecosistemes terrestres	-Avanç del reverdiment, el brot de les fulles i la fructificació en els arbres de regions temperades i boreals. -Augment de la colonització d'espècies vegetals al·lòctones a Europa, més enllà d'una determinada invasió de base -Anticipació de l'arribada de les aus migratòries a Europa des de 1970. Desplaçament ascendent del límit arbori a Europa, més enllà dels canvis deguts a l'ús del sòl -Augment de les zones forestals cremades en els últims decennis a Portugal i Grècia, més enllà dels augments deguts a l'ús del sòl
Erosió costanera i ecosistemes marins	-Desplaçament cap al nord en la distribució del zooplàncton, els peixos, les aus marines i els invertebrats bentònics en el nord-est de l'Atlàntic -Desplaçament cap al nord i a més profunditat en la distribució de moltes espècies de peixos dels mars europeus -Canvis en la fenologia del plàncton en el nord-est de l'Atlàntic -Expansió de les espècies d'aigua temperada en el Mediterrani, més enllà dels canvis deguts als impactes de les espècies invasores i l'ésser humà.
Producció d'aliments i mitjans de subsistència	-Canvi d'una mortalitat relacionada amb el fred a una mortalitat relacionada amb la calor a Anglaterra i Gal·les, més enllà dels canvis deguts a l'exposició i l'atenció sanitària -Impactes en els mitjans de subsistència dels sami en el nord d'Europa, més enllà dels efectes dels canvis econòmics i sociopolítics -Estancament del rendiment del blat en alguns països en els últims decennis, a pesar de la millora de la tecnologia -Impactes positius en el rendiment d'alguns cultius, principalment en el nord d'Europa, més enllà de l'augment per la millora de la tecnologia -Expansió del virus de la febra catarral ovina o llengua blava i de les caparres en determinades parts d'Europa

Fuente: IPCC, 2014

De la Cruz Leiva, Josep Lluís. Informe afrontar el canvi climàtic: Reptes i Oportunitats. 2017

CAP A UNA ECONOMIA BAIXA EN CARBONI

L'actual model de creixement basat en una demanda creixent de recursos naturals, una utilització intensiva de combustibles fòssils i una degradació creixent de sòls, boscos i aqüífers, no és sostenible. Este model, pressiona a l'alça el preu dels aliments i l'energia, la qual cosa genera creixents tensions socials i econòmiques.

Per a cobrir la demanda de matèries primeres que les nostres activitats necessiten s'extrau una quantitat molt major de les que el planeta és capaç de generar. Això posa en risc, en un període relativament curt de temps, certes matèries primeres i el futur de determinades activitats industrials.

A això afegim que, segons alguns càlculs recents, la degradació ambiental serà responsable que la productivitat general de l'economia disminuisca entorn del 2,4% en 2030 i al 7,2% en 2050 (OIT, 2012) el que farà que eixe desenvolupament econòmic favorable ho siga cada vegada menys.

Per la seua banda l'Assemblea General de l'ONU va adoptar l'any 2015 l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, un pla d'acció a favor de les persones, el planeta i la prosperitat, que també té la intenció d'enfortir la pau universal i l'accés a la justícia.

L'Agenda planteja 17 Objectius amb 169 metes de caràcter integrat i indivisible que comprenen les esferes econòmica, social i ambiental i regirà els programes de desenvolupament mundials durant els pròxims 15 anys.

L'Agenda fixa en el seu objectiu número 13 l'acció pel clima, per a enfortir la resposta global a l'amenaça del canvi climàtic i adoptar mesures urgents contra el canvi climàtic, els països van adoptar l'Acord de París en la COP21 a París, que va entrar en vigor al novembre de 2016. En l'acord, tots els països van acordar treballar per a limitar l'augment de la temperatura global a menys de 2 graus centígrads.

Hem de tindre clar que l'únic desenvolupament amb futur passa pel canvi en el model productiu actual i establir una economia baixa en carboni, on té cabuda l'economia verda i l'economia circular. On junt amb la necessitat d'un important desenvolupament tecnològic i d'innovació en tots els sectors productius, també es produïsquen canvis en els hàbits de vida del ciutadà cap a un ús eficient dels recursos.

PRINCIPALS ACCIONS QUE CAL REALITZAR

- **L'estalvi d'energia.** La majoria de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle es generen en la producció d'energia, per tant, l'estalvi energètic constitueix el factor més important de la transició que ha de donar pas ràpidament a la substitució d'energies fòssils per renovables.
- **Substituir l'ús de les energies fòssils per energies renovables.**
- **Inversió en investigació, innovació i desenvolupament.** Per a avançar en noves tecnologies netes i solucions climàtiques.
- **Descarbonització del transport,** utilitzant fonts alternatives per al transport per carretera, realitzant un canvi modal del transport tant de mercaderies com de persones i fent una planificació de l'ús del sòl.
- **Accions per a reduir les emissions de CO2 en l'agricultura i els residus.**

Junt amb la ja esmentada necessitat de producció d'electricitat neta, és important també assenyalar la importància de les ciutats en este canvi, ja que generen al voltant del 80% de la producció econòmica mundial i són responsables de prop del 70% de les emissions globals de CO2, degut principalment al seu consum energètic.

Les polítiques que incidisquen en la forma en què les ciutats es desenvolupen serà fonamental per a la trajectòria futura de l'economia mundial i del clima.

Este model de creixement verd implica no sols un vertader canvi cultural, amb un gran impuls de la innovació i la investigació, sinó també importants inversions en el pla de la tecnologia, l'educació, l'organització i la formació de nous perfils professionals, així com nous mètodes de finançament i polítiques apropiades.

La transformació de l'economia no consisteix només en la reducció gradual de les emissions en els sectors contaminants, també implica la creació de noves indústries netes, nous llocs de treball, noves inversions oferint l'oportunitat de crear una economia més equitativa i justa.

Es requereixen plans concrets i transparents de reconversió dels sectors de l'economia marró. Plans de requalificació i adaptació de les treballadores i treballadors els sectors del qual es veuen abocats a la desaparició per a no deixar a ningú arrere.

Per a proporcionar a totes les persones treballadores la seguretat que mantindran un lloc de treball digne. Esta acció només pot desenvolupar-se des del diàleg social entre organitzacions sindicals i empresarials més representatives en cada àmbit i els Governos.

La transició cap a una economia baixa en emissions de carboni significa inevitablement que hi haurà activitats productives que desapareixeran, altres es mantindran i unes altres de noves es crearan.

Per tant, és necessari gestionar la transició de manera justa i controlada. Es necessiten mesures adequades per a ajudar a les empreses i a la ciutadania a adaptar-se a la nova situació. L'augment dels costos i l'escassetat de qualificacions són les principals amenaces que s'han d'afrontar. L'assistència financera als grups de persones més vulnerables, és una opció necessària, sense oblidar la busca de noves solucions i el desenvolupament de qualificacions.

De la Cruz Leiva, Jose Luis. Informe afrontar el canvi climàtic: Reptes i Oportunitats. 2017

TRANSICIÓ JUSTA I JUSTÍCIA CLIMÀTICA

Com ja s'ha esmentat anteriorment, el canvi climàtic i les polítiques d'adaptació al mateix o per a reduir les emissions de GEI tindran conseqüències en els mercats de treball. Estes repercussions podrien ser positives o negatives. Esta situació és la base del que es coneix com «transició justa» que va tindre els seus orígens en el moviment sindical.

En un document elaborat per la Confederació Sindical Internacional (CSI), el concepte de TRANSICIÓ JUSTA es va definir com «un instrument conceptual que el moviment sindical comparteix amb la comunitat internacional i la finalitat de la qual és facilitar la transició cap a una societat més sostenible, així com xifrar l'esperança en la capacitat d'una 'economia verda' per a mantindre ocupacions i mitjans de vida decents per a tots» (CSI, 2009b).

La idea de Transició Justa parteix del necessari canvi de model productiu, del pas de l'economia marró i lineal (extraure, utilitzar i rebutjar) cap a una economia circular i verda basada en les energies renovables i en l'ús eficient de recursos naturals. Però este canvi no es pot realitzar sense conservar a les persones treballadores, les seues famílies i les comunitats que depenen d'elles, ha d'haver-hi una manera socialment justa d'encaminar cap a noves ocupacions a aquells sectors que vagen a desaparéixer.

Una transició justa es basa en tres pilars:

- Polítiques industrials sostenibles
- Programes de suport social forts
- Ajust del treball creatiu

Perquè es produísca una Transició Justa és primordial assegurar que no existisca pèrdua d'ocupació com resultat de les polítiques de canvi climàtic i que les ocupacions siguen sostenibles en termes ambientals i decents en termes socials.

La Transició Justa inclou accions i polítiques que cal realitzar:

1. Inversions sòlides en tecnologies i sectors amb baixes emissions i creadors d'ocupació. Estes inversions s'hauran de realitzar consultant degudament a tots els afectats, respectant els drets humans i els drets laborals, basant-se en els principis del Treball Decent. Són necessàries inversions importants per a polítiques industrials que resulten sostenibles a llarg termini i per a fer que tots els llocs de treball siguen més ecològics, així com desenvolupar i desplegar la tecnologia.
2. Diàleg social i consultes democràtiques amb els interlocutors socials (sindicats i ocupadors) així com altres parts interessades (per ex. la comunitat).

Els governs han de consultar i fomentar la participació formal i institucionalitzada de les organitzacions sindicals i empresarials, les comunitats i tots els grups que han de formar part de la transforma-

ció. La consulta i el respecte dels drets humans i laborals constitueixen condicions fonamentals per a garantir una transició eficaç i sense entrebancs cap a una societat sostenible.

3. Investigació i avaluacions inicials de l'impacte social i sobre l'ocupació de les polítiques climàtiques per a preparar millor el canvi.
4. Formació i desenvolupament de competències, que resulten clau per a recolzar el desenvolupament de noves tecnologies i fomentar el canvi industrial. Els canvis sobre el terreny requereixen que els treballadors i les treballadores reben formació en l'àmbit dels processos i tecnologies netes, element clau per a absorbir i desenvolupar noves tecnologies, així com aprofitar el potencial de les inversions ecològiques. Podrien ser necessàries llicències d'estudis perquè els treballadors i les treballadores adquirisquen noves competències.
5. Protecció social, junt amb polítiques actives del mercat de treball. La vulnerabilitat pot ser un motiu de resistència a recolzar el canvi. Els plans de protecció social, incloses les polítiques actives del mercat de treball (una seguretat social que incloga, entre altres elements, un segur social i sistemes públics de garantia d'ocupació, programes d'obres públiques generadores d'ocupació per a persones desocupades i treballadores pobres, el manteniment dels ingressos i serveis de col·locació laboral) són fonamentals per a vetlar per la justícia a l'hora de la transició.
6. Plans locals de diversificació econòmica que recolzen el treball decent i proporcionen a les comunitats estabilitat en la transició. Les comunitats no han de quedar-se soles a l'hora de gestionar els impactes de la transició, ja que això no conduiria a una distribució justa de costos.
7. Mesures d'acompanyament per a les comunitats en el marc del debat de les mesures de resposta.
8. Orientar el finançament cap a inversions generadores d'ocupacions verdes i decents i transformar els sectors tradicionals en sectors més ecològics.
9. Proporcionar recursos per a finançar la diversificació econòmica i les polítiques de transició justa.

Cada regió i comunitat en situació de risc requereix el seu propi pla de diversificació econòmica, una adaptació a l'estil del lliure mercat només conduirà a la resignació i l'oposició a les mesures relatives al clima.

En una Transició Justa no es planteja triar entre l'ocupació i la protecció del medi ambient. S'han de perseguir ambdós objectius ja que no pot haver-hi justícia social o ocupació en un planeta arrasat. A partir d'esta conclusió, el moviment sindical ha utilitzat frases tan reconegudes com: "No hi haurà ocupació en un planeta mort".

El concepte de "justícia climàtica" va totalment lligat al de "transició justa" i sorgeix en el moment en què s'observa que el canvi climàtic té i tindrà una incidència ambiental i social que no afectarà tot el món per igual.

En els estudis sobre vulnerabilitat al canvi climàtic, s'ha detectat que els països més afectats pel calfament global i en els que les seues conseqüències es deixaren notar amb major intensitat (desertització, sequeres, inundacions i altres fenòmens climatològics extrems) serien els països en desenvolupament, que disposen de pitjors condicions de partida i menys recursos per a l'adaptació a estes noves situacions. D'altra banda, els efectes socials del canvi climàtic, com a problemes de salut, l'increment de càrregues financeres, que afectarien especialment determinades comunitats com les poblacions minoritàries o indígenes i en general a les persones amb menys recursos econòmics.

La justícia climàtica és una de les formes de la justícia ambiental, i busca el tracte just de totes les persones i països, així com evitar les discriminacions que poden comportar determinades decisions i projectes que pretenen tractar el problema del canvi climàtic.

La justícia climàtica vol fer veure que aquells més afectats pel canvi climàtic antròpic són els menys responsables de les emissions d'efecte d'hivernacle que han causat el problema i, en canvi, els nivells de vida que han generat el calfament global són els que menys patirien les seues conseqüències directes, encara que sí ho faran indirectament.

La idea de la justícia climàtica, en tot cas, és promoure una transició justa a un futur sostenible i lliure de combustibles fòssils que al mateix temps protegisca a les persones i països més vulnerables dels impactes del canvi climàtic.

Estos dos conceptes han sorgit al confluïr en les reivindicacions el moviment sindical, els moviments ecologistes i els organismes i organitzacions de caràcter social.

El motiu d'esta confluència és la relació de la crisi mediambiental i social amb el sistema econòmic que les ha generat. El canvi climàtic mostra els forts vincles que existeixen entre el desafiament mediambiental i l'orde social i econòmic.

Informes Nous Fronts de la CSI Justícia Climàtica.

OCUPACIONS VERDES I ECONOMIA CIRCULAR

Nombrosos estudis i projeccions demostren que una política industrial sostenible i baixa en carboni significa innovació i inversió en els sectors que crearan quantitats significatives de llocs de treball en el futur immediat, i continuaran produint encara més durant els pròxims anys.

Una economia amb baixes emissions de carboni i sostenible, pot crear un gran nombre d'ocupacions **verdes** en molts sectors de l'economia i, de fet, pot convertir-se en un motor de desenvolupament. Actualment, es creen estes ocupacions tant en els països rics com en algunes de les principals economies en desenvolupament.

L'Informe de l'Organització Internacional del Treball (OIT) "Perspectives socials i l'ocupació en el món 2018", informa sobre la creació de 24 milions de llocs de treballs per al 2030 per aconseguir que les temperatures no augmenten més enllà dels 2°C i compensarà la pèrdua de 6 milions de llocs de treball en el sector del carbó i el petroli.

D'altra banda, i molt important en la creació d'ocupacions verdes, està l'economia circular, orientada al canvi d'un model d'economia lineal, d'extraure, produir, consumir i rebutjar, cap a un model sostenible que permeta maximitzar els recursos disponibles, tant materials com energètics, perquè estos romanen el major temps possible en el cycle productiu i reduir al mínim la generació de residus.

Els seus objectius giren al voltant de preservar i millorar el capital natural per mitjà de la selecció de recursos i sistemes renovables o els de millors resultats, optimitzar l'ús dels recursos, mitjançant la rotació de productes, components i materials i increment de la seua vida útil, fomentar l'eficàcia dels sistemes, generar noves capacitats i nous llocs de treball, evitar danys al medi ambient, i preservar la contaminació, la biodiversitat i els ecosistemes.

I què es considera ocupació verda?

L'ocupació verda defineix una gamma àmplia d'activitats tradicionals i emergents, relacionades amb el medi ambient, entenen-se per activitats d'ocupació verda:

- 1 Aquelles que tenen per comesa corregir, minimitzar o regenerar els efectes adversos de les activitats humanes en el medi ambient, en el que estan presents tant activitats de serveis específicament ambientals, com, per exemple, la gestió de residus, depuració d'aigües residuals o regeneració de sòls, com les que depenen d'elles via relacions interindustrials.
- 2 Les que produeixen béns i serveis de forma ambientalment respectuosa, com l'agricultura i ramaderia ecològica i el turisme ecològic i rural, les que generen energia i matèria de forma sostenible, com

les energies renovables o la producció forestal sostenible, i les orientades a la conservació/regeneració d'ecosistemes, com la gestió de parcs o recuperació d'espais de valor ecològic.

- 3 Els serveis amb finalitat preventiva i de control, com els que presten les activitats i empreses privades la missió i funció de les quals és la prevenció, minimització en origen de la contaminació, ecodisseny, educació i sensibilització ambiental, o les funcions que compleixen els departaments de l'administració amb responsabilitats ambientals.
- 4 Les que realitzen empreses dels sectors tradicionals que estan avançant en el procés de modernització ambiental dels seus productes i processos, individual o col·lectivament, així com les activitats d'investigació i desenvolupament tecnològic orientades a l'increment de l'ecoeficiència i ecoeficàcia del sistema productiu.

Segons l'Informe Ocupació verda en una economia sostenible de la Fundació Biodiversitat i l'Observatori de la Sostenibilitat a Espanya, hi ha dotze sectors d'activitat que formen l'ocupació verda tradicional a Espanya i són els següents:

1. Tractament i depuració d'aigües residuals
2. Gestió i tractament de residus
3. Energies renovables
4. Gestió de zones forestals
5. Serveis ambientals a empreses
6. Educació ambiental
7. Agricultura ecològica
8. Ramaderia ecològica
9. Gestió d'espais naturals
10. Ocupació ambiental en la indústria i els serveis
11. Sector públic
12. I+D+i ambiental.

El sector de serveis ambientals a empreses engloba a totes les entitats que ofereixen assessoria, consultoria i enginyeria i engloben assessorament, auditoria i la realització d'estudis en l'àmbit del medi ambient, implantació de sistemes de gestió ambiental, agendes 21 locals, estudis d'impacte ambiental, control i prevenció de la contaminació acústica i atmosfèrica, descontaminació de sòls, introducció de l'etiqueta ecològica, disseny de projectes relacionats amb la construcció de plantes i infraestructures de control ambiental (aigües residuals, residus, energies renovables...), control i gestió de la contaminació, assessorament en matèria d'aigües i residus (tractament, reutilització...), recursos naturals i paisatge.

A més d'estos sectors tradicionals, hi ha uns altres de nous jaciments que s'estan sumant als sectors tradicionals, com per exemple en els camps de les tecnologies de la informació i la comunicació, la rehabilitació-edificació sostenible, el turisme sostenible, les activitats específiques relacionades amb la mitigació o adaptació al canvi climàtic, la mobilitat i el transport sostenible, l'economia de la biodiversitat, els cultius agroenergètics, el sector de l'automòbil i l'ecologia industrial són mostra d'ells.

En este grup de nous nínxols d'ocupació verda són de destacar les tecnologies ambientals noves i innovadores, en particular les que tenen un caràcter integrador. S'han d'incloure, les tecnologies de final de procés que redueixen les emissions i residus, les tecnologies de prevenció en origen i les relacionades amb nous materials i processos de producció eficients per a l'ús dels recursos i l'energia.

L'ocupació verda és una realitat cada vegada més present i es tracta d'un sector on la contractació laboral ha crescut i continuarà creixent. El canvi climàtic, sens dubte un dels problemes ambientals més importants del planeta, està obligant a evolucionar cap a ocupacions i cap a una economia més sostenible.

De la Cruz Leiva, José Luis. Informe afrontar el canvi climàtic: Reptes i Oportunitats. 2017

García Brea, Javier. Les ocupacions de la Transició Energètica. 2018

Govern d'Espanya. Pla d'acció per a la implementació de l'Agenda 2030. 2018

Fundació Biodiversitat i Observatori de la Sostenibilitat a Espanya. Informe Ocupació verda en una economia sostenible. 2010

BIBLIOGRAFÍA

- De la Cruz Leiva, Jose Lluís. **Informe afrontar el canvi climàtic: Reptes i Oportunitats**. 2017
- Institut Mediterrani pel Desenvolupament Sostenible. **La guia d'ocupacions mediambientals**.
- Fundació Biodiversitat i Observatori de la Sostenibilitat a Espanya. **Informe Ocupació verda en una economia sostenible**. 2010
- García Breva, Javier. **Les ocupacions de la Transició Energètica**. 2018
- Organització Internacional del Treball (OIT). **Perspectives socials i l'ocupació en el món 2018**. 2018
- Govern d'Espanya. **Pla d'acció per a la implementació de l'Agenda 2030**. 2018

RECURSOS INFORMATIUS SOBRE OCUPACIÓ VERDA

Valènciactiva

<http://valenciactiva.valencia.es/es/blog/economia-y-empleo-verde-una-apuesta-de-futuro>

Associació Nacional d'Empreses Públiques del Medi Ambient

<http://anepma.es/>

Consell Superior d'Investigacions científiques (CSIC). Formació i Ocupació.

<https://sede.csic.gob.es/servicios/formacion-y-empleo>

Col·legi Professional de Ciències Ambientals de la Comunitat Valenciana (COAMBCV)

<https://www.coambcv.com/coambcv3x/>

Ecoempleo

<http://www.ecoempleo.com/>

Emplea Verde

<https://www.empleaverde.es/>

Forosambientales.com

<https://www.forosambientales.com/foros/>

Red Emprende Verde

<https://www.redemprenderverde.es/>

Fundación Biodiversidad

<https://fundacion-biodiversidad.es/>

Ambientum

<https://www.ambientum.com/>

Enviroo

<https://enviroo.com/>

Ambientologosfera

<https://www.ambientologosfera.es/>

GUIA

**EL CANVI CLIMÀTIC I LES
SEUES REPERCUSSIONS EN
LA CREACIÓ D'OCUPACIÓ**

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
REGIDORIA D'OCUPACIÓ I EMPRENEDORIA

